

TÝDEN V EU

Týdenní monitoring událostí v EU Sekce pro evropské záležitosti

EUROSKOP.CZ

www.vlada.cz

Číslo 448
25. října 2021

V tomto čísle naleznete

Úvodník

Zasedání Evropské rady

Kulatý stůl Národního konventu

Plenární zasedání KOBE

Zotavení z pandemie covidu-19

Pracovní program Komise

Zasedání Rady pro zahraniční věci

Zasedání Rady pro obecné záležitosti

Plenární zasedání

Strategie EU od zemědělců ke spotřebitelům

Schválené rámcové pozice

Program evropských institucí

Úvodník

Milé čtenářky a čtenáři,

před sebou máme zkrácený pracovní týden, což nicméně neznamená méně jednání a zasedání na úrovni EU. Za sebou pak máme nejen Evropskou radu, ale také druhé říjnové plenární zasedání Evropského parlamentu a druhé plenární zasedání konference o budoucnosti Evropy. Více si o průběhu a výsledcích těchto tří akcí i mnohém dalším můžete přečíst v tomto čísle newsletteru.

Hlavním tématem Evropské rady, které bylo spolu s diskuzí o právním státu také nejvíce sledované, byly prudce rostoucí ceny energií. Na lídry v úterý naváží ministři odpovědní za oblast

Zasedání Evropské rady

Ve dnech 21. a 22. října proběhlo v Bruselu zasedání Evropské rady. ČR zastupoval předseda vlády Andrej Babiš. Lídři ve čtvrtek diskutovali o cenách energií a covidu-19 a probírali obchodní politiku EU a vnější vztahy. V pátek se Evropská rada věnovala tématu migrace a krátce i digitální agendě. Nad rámec plánované agendy proběhla i diskuse o právním státu v kontextu rozhodnutí ústavního soudu v Polsku.

Podkladem k jednání o tématu rostoucích cen energií bylo sdělení Komise z 13. října obsahující analýzu situace i možná řešení. V přijatých závěrech Evropská rada vyzývá, aby Komise

energetiky, kteří se tématu budou věnovat na mimořádném zasedání Rady pro dopravu, telekomunikace a energetiku v Lucemburku. Zaměří se na sdělení Komise nazvané „Řešení nárůstu cen energie: soubor opatření a podpor“, ze 13. října a na možná zmírňující opatření na vnitrostátní úrovni i na úrovni EU. Ve čtvrtek je pak na programu videokonference ministrů financí, kteří projednají plány pro oživení a odolnost Estonska, Finska a Rumunska. V pondělí a v úterý se dále koná zasedání Vojenského štábu EU, které se věnuje strategickému kompasu, vojenským misím a operacím v rámci společné bezpečnostní a obranné politiky spolu s vojenským výborem NATO spolupráci EU – NATO. Konec týdne bude patřit summitu G20. V sobotu a v neděli se uskuteční v Římě a EU na něm budou tradičně reprezentovat předseda Evropské rady Charles Michel a předsedkyně Komise Ursula von der Leyenová.

Poslanci Evropského parlamentu pracují tento týden ve výborech. Na programu mají mimo jiné posílení kybernetické bezpečnosti EU, migrační a azylovou politiku, aktuální legislativní návrhy v digitální oblasti nebo dopady organizovaného zločinu na vlastní zdroje EU.

Nezapomeňte si přečíst také článek o doporučeních z posledního kulatého stolu Národního konventu o EU, který diskutoval téma udržitelné mobility v kontextu balíčku Fit for 55, nebo o pracovním programu Komise na další rok a balíčku k rozšíření.

prozkoumala fungování trhu s plynem a elektřinou. V návaznosti na vystoupení předsedy vlády ČR byl do textu přidán i odkaz na zvážení dalších regulačních kroků, pokud to chování na trhu s emisními povolenkami bude vyžadovat. Evropská rada také vyzvala k plnému využití dostupných nástrojů k poskytnutí krátkodobé pomoci nejzranitelnějším skupinám. Závěry se věnují i prozkoumání střednědobých a dlouhodobých opatření, která by přispěla k dosažení dostupných cen, zvýšila odolnost energetického systému EU a zajistila bezpečnost dodávek za podpory přechodu ke klimatické neutralitě.

/Pokr. na s. 2/

Lídři také vyzvali Evropskou investiční banku, aby prozkoumala, jak urychlit investice do energetické transformace. Tématu se bude do hloubky věnovat Rada pro energetiku dne 26. října 2021. Evropská rada situaci znovu prodiskutuje v prosinci.

Následně proběhla diskuse o aktuálním vývoji v boji proti **pandemii covidu-19**. V závěrech se Evropská rada vyjádřila k potřebě zvýšit proočkovanost v EU i ve třetích zemích a bojovat proti dezinformacím a váhání s očkováním. Závěry se také zaměřují na volný pohyb a práci na uznávání covidových certifikátů ze třetích zemí. Důležitým prvkem je i připravenost a diskuze o balíčku Evropské zdravotní unie a úřadu HERA. Lídři se v tomto kontextu shodli na potřebě globální správy zdraví skrze Světovou zdravotnickou organizaci (WHO).

Na okraj jednání se uskutečnila i výměna názorů na téma **právního státu**, kterou zahájil polský premiér Mateusz Morawiecki s vysvětlením rozhodnutí ústavního soudu. Téměř jednomyslně byl v diskusi zdůrazňován význam nadřazenosti unijního práva a nezávislosti justice. Zmiňována byla možná řešení vzniklé situace a zazněl apel na konstruktivní přístup obou stran.

Strategickou diskusí o **obchodní politice EU** otevřela předsedkyně Komise popisem přínosu obchodu na konkrétních datech. Následně řada lídrů zdůraznila význam obchodní politiky coby důležitého nástroje EU vůči třetím zemím. Opakoval se i apel na odblokování některých obchodních dohod a jejich uzavření či ratifikaci. Zmíněna byla i potřeba navýšit transparentnost vyjednávacích procesů a roli členských států. K tomuto tématu dle plánu nebyly přijaty závěry.

Poté se lídři krátce věnovali **vnějším vztahům**, konkrétně přípravě nadcházejících summitů ASEM (EU - Asie), Východního partnerství, s dodatkem o strategické důležitosti tohoto regionu pro EU, ale také klimatických summitů COP15 o biologické rozmanitosti a COP 26 o změně klimatu.

Rozpravu o vnější dimenzi **migrace** otevřel vysoký představitel EU pro zahraniční politiku představením akčních plánů pro prioritní země. Krátce zmínil i problém vnější hranice EU s Běloruskem. Evropská rada v návaznosti na to vyzvala k přijetí dalších sankcí vůči běloruskému režimu. Závěry v tomto kontextu odsuzují i instrumentalizaci migrace pro politické účely. Evropská rada zopakovala, že EU je odhodlána zajistit účinnou ochranu svých vnějších hranic. Dále závěry reflektují i důležitost financování skrze finanční obálku Nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci a další nástroje, ale také potřebu financování syrských uprchlíků a hostitelských komunit v Turecku, Jordánsku, Libanonu i Egyptu.

Následovala krátká diskuze o **digitální agendě**, která vedla k přijetí závěrů bez připomínek. V těch Evropská rada vyzvala k projednání návrhu Komise na rozhodnutí, kterým se spouští program „Cesta k digitální dekádě“ do roku 2030. Evropská rada také přezkoumala pokrok v legislativních návrzích – aktu o digitálních službách (DSA) a aktu o digitálním trhu (DMA), ale i v dalších iniciativách. Dále se Evropská rada věnovala i digitální konektivitě a globálním partnerstvím jako nástrojům k prosazování zájmů EU a hodnot na globální scéně. V závěrech je věnován významný prostor i kybernetické bezpečnosti včetně návazných připravovaných legislativních návrhů. /L. Lukačovič/

Kulatý stůl Národního konventu > ČR a EU

V pátek 15. října se v prostorách Lichtenštejnského paláce uskutečnil další kulatý stůl, tentokrát na téma: **Udržitelná mobilita v kontextu balíčku „Fit for 55“**. Diskuze se zúčastnili zástupci státní správy, obou komor parlamentu, hospodářské, akademické a sociální sféry, společně s odborovými svazy a zástupci evropských institucí. Odborným garantem byl Institut pro evropskou politiku (EUROPEUM).

Debaty Národního konventu o EU se zaměřila na **tři diskuzní otázky**. (1) Jakými kroky lze podpořit nízkouhlíkovou transformaci v oblasti meziměstské a městské hromadné dopravy? (2) Měla by ČR podpořit návrh stanovující konec prodeje vozidel spalujících fosilní paliva? (3) Jaké kroky je potřeba učinit směrem k vybudování adekvátní infrastruktury pro alternativní paliva pro osobní automobily v ČR?

Účastníci kulatého stolu se shodovali na potřebě budovat dobíjecí a plnicí infrastrukturu, která bude naplňovat požadavky EU, jelikož z této infrastruktury ve výsledku čerpají všichni. ČR jako významný dopravní uzel musí dobrou infrastrukturu vybudovat i z tohoto důvodu. Dále rezonovala témata spojená s přechodem na čistou energetiku v ČR a makroekonomické výhledy s ohledem na zaměstnanost v automobilovém sektoru.

Dle prvního doporučení by vláda ČR měla být **obezřetná při úvaze o posunutí data ukončení** prodeje vozidel s nenulovými emisemi, jelikož tendence nasvědčují, že návrhem Fit for 55 stanovený rok 2035 bude preferovanou volbou Rady EU. Datum bude jistě ovlivněno debatami

nad novou emisní normou Euro 7. Dále by měla Česká republika **požadovat revizi metodiky** stanovení cílů pro osobní a nákladní dobíjecí/plnicí infrastrukturu. Z pohledu osobní dopravy se cíle zdají s ohledem na ambice Fit for 55 nedostatečné, z pohledu nákladní dopravy příliš ambiciózní.

Třetí doporučení se týká **čisté mobility**. Vláda ČR by měla zvážit vytvoření jednotného konceptu pro komunikaci čisté mobility. Výzvou se zdá být právě **strategická komunikace** čisté mobility a komunikace směrem k českým spotřebitelům. Česká republika by měla brát v úvahu technologickou neutralitu a kontinuálně a jednomyslně podporovat dostupná řešení pro dekarbonizaci dopravy (např. pomocí daňových a odvodových nástrojů) – elektromobilitu, vodíkové technologie i vývoj bio- a syntetických paliv. V neposlední řadě vláda ČR musí **využít dostupných finančních rámců EU** pro obměnu vozového parku veřejné hromadné dopravy, stejně jako pro motivaci spotřebitelů k jejímu využívání pomocí vhodných pobídek.

Více informací o činnosti Národního konventu o EU naleznete na webu www.narodnikonvent.eu, popřípadě na účtech a sítích Twitter (@KonventEU), Facebook (Národní konvent o EU) nebo Instagram (@Narodnikonvent). Z kulatého stolu budou vypracována doporučení, která budou představena vládě České republiky a dalším tvůrcům české evropské politiky. /K. Bartáková/

V sobotu 23. října se v prostorách Evropského parlamentu ve Štrasburku uskutečnilo v pořadí druhé plenární zasedání Konference o budoucnosti Evropy.

Plenární zasedání má za cíl vytvořit společnou platformu, v níž budou spolupracovat aktivní evropští občané a političtí představitelé. Evropský parlament je na plenární schůzi reprezentován 108 zástupci, Radu zastupuje 54 představitelů a Komisi tři členové. Účastníci plenární schůze z řad občanů EU čítají také 108 osob. 80 z nich se rekrutuje z evropských občanských panelů, 27 z národních občanských panelů a plenárního zasedání se rovněž zúčastnila předsedkyně Evropského fóra mládeže. Účastníci diskutovali o tom, jakým **způsobem by se měla Evropská unie a její instituce reformovat.**

Komisařka Dubravka Šuicová spatřuje ve společném fóru, na němž společně jednají politici a občané, historický moment. Přivedení občanů do centra tvorby evropské politiky podle ní posílí zastupitelské demokracie a EU se tak vydá vstříc společné budoucnosti. Plenární zasedání konference je pouze jedním z prvků Konference o budoucnosti Evropy. Po celé Evropě se v rámci konference konají

akce s občany. Uskutečnilo se jich již 3180 a zúčastnilo se jich více než 140 tisíc Evropanů. Zahajovací debata ke Konferenci v ČR proběhla 3. června v Lichtenštejnském paláci v Praze. Komunikační aktivity ke Konferenci v ČR dále sestávají z vlajkové debaty v každém kraji v roce 2021 doplněné dalšími vhodnými tematickými akcemi.

Centrálním místem, na kterém se shromažďují návrhy, je vícejazyčná digitální platforma. Do té se od jejího spuštění zapojilo více než 31 tisíc občanů, kteří přispěli téměř 15 tisíci komentáři a formulovali necelých devět tisíc podnětů. Témata, zvolená pro diskuzi, jsou rozdělena do čtyř tematických okruhů (panelů). První zahrnuje ekonomické a sociální aspekty, digitalizaci, vzdělávání a mládež. Druhý panel se zaměřuje na právní a hodnotové aspekty a bezpečnost. Třetí panel řeší zdravotnictví a environmentální aspekty. A poslední, čtvrtý panel se věnuje pozici EU ve světě a problematice migrace. Další plenární zasedání konference se bude konat 17.-18. prosince. /P. Pospíšil/

Zotavení se z pandemie covidu-19 > Komise

Dne 19. října Komise vydala sdělení na téma „Ekonomika EU po pandemii covidu-19: dopady na správu hospodářských záležitostí“. Tento dokument doplňuje již dřívější sdělení Komise k přezkumu rámce správy hospodářských záležitostí, které vydala 5. února 2020. Sdělení posuzuje důsledky pozměněných okolností pro správu ekonomických záležitostí po krizi covidu-19 a zároveň obnovuje veřejnou diskusi o přezkumu příslušného rámce. Obnovený přezkum by měl zkombinovat zjištění přezkumu z února 2020 se zkušenostmi z koronavirové krize tak, aby rámec řízení hospodářských záležitostí mohl plně podpořit členské státy, jež budou čelit makroekonomickým výzvám po pandemii. Do diskuze o tom, jak by měla v budoucnu vypadat správa ekonomických záležitostí, se mohou zúčastnit strany zapojit do 31. prosince 2021.

V úvodu sdělení Komise **popisuje** střednědobé až dlouhodobé **hospodářské trendy EU**. Komise konstatuje, že hospodářství EU před krizí covidu-19 již čelilo několika dlouhodobým strukturálním problémům, jako stárnutí obyvatelstva či slabý růst produktivity, který způsobil zastávání EU za Čínou a USA v procesu digitální transformace; nezanedbatelné jsou i sociálně-ekonomické náklady spojené se změnou klimatu.

Klíčovou výzvou po skončení krize bude **snížit vysoké a rozdílné míry zadlužení udržitelným a prorůstovým způsobem**. Komise považuje za zásadní provést realističtější, postupné a **udržitelné snižování dluhových poměrů k HDP**, a to pro účely budování fiskálních rezerv před další možnou recesí. Důležitým předpokladem pro úspěšné snížení dluhu je výrazné ekonomické oživení a udržitelný ekonomický růst.

Vzhledem k faktu, že se proticyklické nastavení diskrečních fiskálních politik prokázalo jako nezbytnost pro stabilizaci ekonomického vývoje, Komise považuje za zásadní posílení **proticykličnosti ve fiskálním rámci EU**. Koordinovaná a konsensuální reakce fiskální politiky, doplněná o opatření měnové politiky přijatá Evropskou centrální bankou a národními bankami a usnadněná aktivací obec-

né únikové doložky Pakty stability a růstu, umožnila účinně řešit bezprostřední problém značného hospodářského ořesu, vzbuzovala důvěru a snižovala riziko trvalých následků. Schopnost poskytovat fiskální stimuly v nepříznivých obdobích se však odvíjí od vytvoření fiskálních rezerv v příznivých obdobích. Posílení proticykličnosti ve fiskálním rámci EU by mohlo posílit střednědobý rozměr fiskální politiky, a tím i schopnost vnitrostátní fiskální politiky reagovat na hospodářské výkyvy.

Dále Komise navrhuje zvážit, zda by rámec řízení hospodářských záležitostí mohl intenzivněji přispívat k více **prorůstovému složení veřejných financí**, a to za pomoci pobídek k vnitrostátním investicím a reformám. V tomto kontextu by si zvláštní pozornost zasloužily investice do zelené a digitální ekonomiky a do zvyšování odolnosti ekonomik.

Komise vidí potenciál v **jednodušších fiskálních pravidlech** využívajících pozorovatelné ukazatele, jež by měřily míru plnění pravidla. V tomto kontextu stojí za zvážení zaměření fiskálního rámce na „závažné chyby hospodářské politiky“, jež by bylo založeno na jasně definovaných cílech a výraznějším zapojení nezávislých fiskálních institucí. Dle Komise by jednodušší fiskální rámec posílil národní vlasnictví, usnadnil by komunikaci a snížil by politické náklady spojené s vymahatelností a plněním fiskálních pravidel. Komise navrhuje zvážit **posílenou roli vnitrostátních fiskálních rámců**, zejména fiskálních rad, jež se dokázaly během pandemie přizpůsobit novým okolnostem. Vzhledem k rozmanitosti fiskálních rad Komise navrhuje jejich sladěnost pomocí osvědčených postupů.

Česká republika je připravená se plnohodnotně zúčastnit veřejné debaty, kterou Komise svým sdělením obnovila. Česká republika preferuje návrat k jednodušší a transparentnější formě fiskálního pravidla, které současně ob stojí v komplexním a složitém ekonomickém prostředí. /M. Ondičová/

Komise 19. října vydala svůj pravidelný balíček dokumentů k problematice politiky rozšiřování (KOM(2021) 644). Dokumenty popisují celkovou situaci v jednotlivých zemích aspirujících na členství v EU (Albánie, Černá Hora, Severní Makedonie, Srbsko, Turecko). Hodnotí dosažený pokrok v evropské integraci a zároveň poukazuje na nedostatky a problémy v prováděných reformách.

Sdělení hned v úvodu zmiňuje **strategický význam regionu** a závazek EU geostrategicky investovat do jeho dlouhodobého, udržitelného rozvoje coby předpokladu míru, stability a bezpečnosti. V tomto smyslu připomíná závazek vedoucích představitelů EU posílit spolupráci v řadě oblastí, vyjádřený na summitu v Brdu počátkem října. Připomíná také solidaritu, kterou EU regionu projevuje, a to jak přidružením regionu k příslušným evropským mechanismům, tak poskytováním finanční podpory a materiální pomoci při očkování.

Balíček byl plně připraven v souladu s tzv. **revidovanou metodikou přístupového procesu** přijatou v březnu 2020, která má mimo jiné zajistit jeho silnější politické vedení. Věnuje ještě větší pozornost plnění zásadních

podmínek budoucího členství - implementaci právního státu, fungování demokratických institucí, realizaci reformy veřejné správy a budování ekonomik.

Z hodnocení relativně nejlépe vycházejí **Srbsko a Černá Hora**, těžící ze své pozice pokročilých vyjednávání. Se Srbskem doporučuje Komise otevření hned dvou klastrů (množin vyjednávacích kapitol). Naopak nejhůře je hodnocena Bosna a Hercegovina, která si v mnohých oblastech pohoršila. U Turecka hodnocení potvrzuje, že přes částečné zlepšení nedošlo ke změně podmínek pro rozmrazení rozhovorů.

Sdělení několikrát zdůrazňuje negativní dopady blokády zahájení negociací se Severní Makedonií a Albánií a nutnost jejího rychlého překonání pro zachování důvěryhodnosti integračního procesu a celé EU. Obsáhleji než v loňském roce se zpráva věnuje také dopadům pandemie covidu-19 a jejich překonání, včetně prostřednictvím Ekonomického a investičního plánu pro západní Balkán.

/L. Hadrava/

Pracovní program Komise > Komise

Komise 19. října zveřejnila svůj pracovní program pro rok 2022, který obsahuje přehled priorit a plánovaných nových iniciativ na následující rok. Jelikož se EU dostává do druhé poloviny aktuálního legislativního cyklu, Komise se v plánu snaží zaměřit na implementaci hlavních cílů a iniciativ, které již byly avizovány. Dokument v úvodní části shrnuje pokrok dosažený v letošním roce a v návaznosti na něj předkládá pracovní program pro následující rok, který je členěn dle šesti prioritních oblastí pro období 2019-2024.

Důraz klade zejména na digitální a zelenou tranzici EU, hospodářskou obnovu, posílení role EU ve světě či hájení unijních hodnot vně i uvnitř EU. Pro Českou republiku je pracovní plán Komise na příští rok obzvláště důležitý s ohledem na nadcházející **předsednictví ČR v Radě EU** v druhé polovině příštího roku.

Množství iniciativ v oblasti **životního prostředí** potvrzuje, že implementace Zelené dohody pro Evropu je pro Komisi jednou z hlavních priorit. Očekává se nový regulační rámec pro certifikaci odstraňování uhlíku v oblasti půdy a zemědělství či revize emisních standardů pro těžká užitková vozidla, dále nové iniciativy v oblasti nulového znečištění či pokračování agendy oběhového hospodářství. Mj. i v kontextu současného nárůstu cen energií bude Evropská unie podporovat cestu globální **energetické tranzice** k čistým zdrojům, a to zejména v rámci nové strategie o účasti EU na mezinárodním energetickém poli. Komise chystá také vytvoření rámce EU pro harmonizované měření emisí z dopravy a logistiky, kde zvažuje zavedení povinnosti informovat o uhlíkové stopě při přepravě zboží a cestujících. V oblasti zelenějšího a udržitelnějšího **zemědělství** se předpokládá pokračování v naplňování cílů strategie **Od zemědělce ke spotřebiteli** či návrh nových pravidel pro udržitelné používání pesticidů, která by měla snížit jejich používání o 50 %.

V **digitální oblasti** se v roce 2022 očekává předložení Evropského aktu o kybernetické odolnosti a předpisu ke globálnímu zabezpečenému komunikačnímu systému EU ve vesmíru. Vydán má být i Evropský akt o čipech, který má

podpořit evropský ekosystém čipů včetně zvýšení inovační kapacity a zajištění bezpečnosti dodávek. V prvním čtvrtletí 2022 by měl být v podobě nařízení vydán návrh krizového nástroje pro vnitřní trh. Komise dále iniciuje vytvoření multimodální digitální služby mobility, která cílí na zlepšení cestování prostřednictvím online prodeje přepravních dokladů a sdílení informací mezi jednotlivými dopravními módy. Komise rovněž navrhne akční plán pro zrychlenou digitální transformaci energetického sektoru. Zaměří se také na podporu digitální gramotnosti na školách a podporu výzkumu a vývoje.

V oblasti **koordinace hospodářských politik** vydá Komise vodítka pro budoucí nastavení fiskální politiky v členských státech a také by měla poskytnout své představy o možné reformě rámce pro správu hospodářských záležitostí. V oblasti finančních trhů bude předložen návrh úpravy okamžitých plateb v EU a Komise chystá také další kroky směrem k prohloubení unie kapitálových trhů.

V oblasti **zdanění** je zmíněna dohoda o globální daňové reformě a o připravenosti Komise zajistit její rychlou a konzistentní implementaci v rámci EU. V oblasti **celní unie** pracovní plán počítá s revizí legislativy vztahující se k celnímu kodexu Unie. V **oblasti obchodní politiky** Komise hovoří o otevřené strategické autonomii a zmiňuje silné spojení EU a USA v globální agendě.

V pracovním programu Komise počítá také s předložením dodatku k tzv. blokačnímu nařízení, které má ochránit jednotlivce a firmy z EU před extraterritoriálním dopadem sankcí ze strany třetích zemí. V oblasti **práce a sociálních věcí** se Komise kromě legislativního návrhu k ochraně pracovníků před riziky spojenými s vystavením azbestu, návrhu doporučení Rady k zaručenému minimálnímu příjmu a sdělení k posílení sociálního dialogu na úrovni EU a členských států rozhodla vydat v návaznosti na covidovou krizi Evropskou strategii o péči, /Pokr. na s. 5/

kteřá má napomoci členským státům v reformách systémů dlouhodobé péče. V oblasti **rovných příležitostí žen a mužů** a nediskriminace Komise předloží legislativní návrh na posílení role a nezávislosti národních orgánů pro rovnost.

Pokud jde o **vnější vztahy**, Komise bude v roce 2022 v kontextu nové strategie Global Gateway budovat partnerství se třetími státy. Dále plánuje představit společné sdělení pro strategické partnerství se Zálivem coby klíčovým partnerem pro EU. V oblasti **bezpečnosti a obrany** dojde k přípravě nové Společné deklarace mezi EU a NATO, která by se měla zaměřovat na nové oblasti: klima, odolnost, nové technologie. Komise rovněž urychlí práci na Evropské obranné unii a připraví plán na podporu výzkumu, vývoje a inovací a snížení strategických závislostí v dodavatelských řetězcích v obraně a bezpečnosti.

Rok 2022 byl vyhlášen **Evropským rokem mládeže**, řada budoucích aktivit Komise proto bude cílit na podporu digitálních dovedností ve školách i v sektoru vysokého školství. V oblasti **vnitřních věcí** Komise s odkazem na aktuální krizové situace v souvislosti s Afghánistánem a Běloruskem zdůrazňuje důležitost urychleného přijetí zbývajících legislativních aktů nového Paktu k azylu a migraci, který pokládá i za odpověď na výzvy spojené s demografickým vývojem, trhem práce i mezinárodním angažmá EU.

V oblasti **zdraví** se Komise zaměří na implementaci farmaceutické strategie a vytvoření nového rámce zajišťujícího dostupnost léčiv pro občany EU. V první polovině roku Komise zveřejní nový legislativní návrh zřizující Evropský prostor pro data z oblasti veřejného zdraví, který občanům umožní lépe svoje zdravotní data kontrolovat.

Komise se bude soustředit na stávající platformy pro **dialog s občany EU**, tedy Konferenci o budoucnosti Evropy, kde lze očekávat implementaci jejích výsledků právě během českého předsednictví v Radě, dále evropskou občanskou iniciativu a prostředky ochrany právního státu. Nadto avizuje očekávaný evropský akt o **svobodě médií**.

V oblasti **justice** se Komise hodlá věnovat přípravám pro zajištění efektivního předávání trestního řízení, které chápe jako součást boje proti organizovanému zločinu. Dále mj. zamýšlí navrhnout opatření týkající se insolvenčních řízení s cílem odstranit rozdíly v národních právních rámcích, zvýšit efektivitu insolvenčních řízení a usnadnit přeshraniční investice.

Novinkou letošního pracovního programu Komise bude uplatňování tzv. **principu one-in, one-out**, podle něhož se bude nově zaváděná zátěž vyvažovat odstraňováním zátěže vyplývající z již existující legislativy. /I. Kopečná/

Zasedání Rady pro zahraniční věci > Rada

V pondělí 18. října se v Lucemburku uskutečnilo zasedání Rady pro zahraniční věci. Hlavními tématy jednání byly vztahy se zeměmi Perského zálivu, Východní partnerství, Etiopie a Nikaragua. Delegaci České republiky vedl ministr zahraničí Jakub Kulháněk.

V úvodu prvního diskuzního bodu ke **vztahům EU se zeměmi Zálivu** Vysoký představitel Unie pro zahraniční vztahy a bezpečnostní politiku Josep Borrell informoval o své návštěvě v Kataru, Spojených arabských emirátech a v Saúdské Arábii. Podotkl k tomu, že státy Zálivu mají zájem o těsnější spolupráci a EU z jejich pohledu není v regionu tak viditelná. EU by tedy měla přistoupit k regionu aktivně.

Ministři v následné diskuzi podpořili užší spolupráci s regionem, dohodu o volném obchodu s Radou pro spolupráci zemí Zálivu (GCC) a znovu nastartování jednání o iránské jaderné dohodě (JCPOA).

V rámci diskuzního bodu k **Východnímu partnerství** se ministři shodli, že nadcházející prosincový summit Východního partnerství musí být úspěšný a jeho výstupem musí být dostatečně ambiciózní deklarace. Část členských států podpořila principy diferenciací a užší spolupráce se zeměmi asociačního tria, případně integrační tendence. Další skupina členských států akcentovala spíše reformy v oblasti právního státu a justice, boje s korupcí.

Během pracovního oběda nejprve proběhla výměna názorů k **Etiopii**. Vysoký představitel k tomu upozornil na nadále se zhoršující situaci téměř rok od vypuknutí konfliktu v Tigray a apeloval na potřebu činit praktické kroky. V ohrožení je nejen územní celistvost země, ale i stabilita celého regionu.

Vyzval proto k přípravě restriktivních opatření EU v rámci globálního lidskoprávního sankčního režimu EU. Mezi ministry jasná shoda o uvalení sankcí vůči představi-

telům etiopského režimu nepanovala. Značná část členských zemí je však k tomu nakloněna.

Druhým obědovým tématem byla **Nikaragua**, kde před listopadovými všeobecnými volbami, dochází k represím, zadržování a uvěznění zástupců opozice. Volby tak pravděpodobně nesplní demokratické standardy a vzhledem ke znemožnění účasti opozice není pochyb o vítězství prezidenta José Daniela Ortegy.

Dle vysokého představitele by proto tato nová vláda neměla být ze strany EU uznána. Vystupující ministři následně podpořili vydání silného prohlášení EU27 po volbách a shodli se na potřebě zvyšování tlaku na vládu včetně zařazení vybraných osob na sankční seznam.

V závěru jednání se ministři věnovali **aktuálním otázkám**. Hlavními tématy v tomto bodě byly Afghánistán, Tunisko, západní Balkán, severní Kypr, Bělorusko, Mali a Izrael.

Kromě toho ministři diskutovali o klimatické diplomacii, Libyi či nadcházejícím jednáním se zeměmi jižního sousedství. Vysoký představitel rovněž poskytl krátký debriefing ze své cesty do Washingtonu a avizoval úmysl uspořádat diskusi Rady pro zahraniční věci o geopolitice růstu cen energií. /L. Hadrava/

Dne 19. října se v Lucemburku uskutečnilo zasedání Rady pro obecné záležitosti, jehož hlavními tématy byly příprava říjnové Evropské rady, Konference o budoucnosti Evropy a každoroční dialog o právním státu. ČR zastupovala státní tajemnice pro evropské záležitosti Milena Hrdinková.

Ministři v rámci přípravy říjnové Evropské rady projednali návrh Závěrů Evropské rady, jejichž revidovaná verze byla rozeslána v předvečer Rady. Co se týče covidu-19, řada států zdůrazňovala nutnost bojovat proti neochotě občanů EU k očkování, která je způsobena i šířícími se dezinformacemi. Co se týče cen energií, ministři obecně přivítali sdělení, které Komise vydala minulý týden, a shodli se, že je v první řadě nutné ochránit nejzranitelnější části obyvatelstva. Přístup států se však liší v oblasti možného zásahu EU. Některé státy požadují rychlou akci ze strany EU, která by vedla ke snížení cen energií, jiné varují před unáhlenými kroky a preferují spíše dlouhodobý přístup. V oblasti migrace ministři podpořili důraz kladený na externí dimenzi, zejména na posílení partnerství s klíčovými třetími zeměmi. Obecná shoda panovala také na odsouzení instrumentalizace migrace zejména ze strany Běloruska.

V rámci bodu ke **Konferenci o budoucnosti Evropy** slovinské předsednictví informovalo o aktuálním dění s důrazem na probíhající přípravy na plenární zasedání a logistiku souvisejících přípravných jednání. V diskuzi většina vystupujících přivítala posun od procedurálních diskuzí ke skutečné debatě s občany. Několik členských států zdůraznilo také potřebu posílení komunikace a vizibility konference, kterou považují za neuspokojivou.

Na závěr ministři vedli horizontální diskuzi k tématu **právního státu**, založenou na druhé edici výroční zprávy Komise o stavu právního státu v EU, která vyšla v červenci. Většina ministrů v diskuzi uvítala zprávu Komise a konstruktivní dialog Rady na ní založený. Řada vystupujících se vyjádřila k situaci v Polsku a rozhodnutí Ústavního soudu ohledně přednosti vnitrostátního práva před právem EU; sdílí přitom obavy Komise. Některé státy výslovně apelovaly na využití jiných nástrojů na ochranu právního státu, vč. rozpočtové kondicionality. Zcela opačnou pozici dle očekávání zaujalo Polsko silně podporované Maďarskem, které se snažilo vysvětlit své pojetí vztahu mezi vnitrostátním a unijním právem v kontextu rozdělení pravomocí mezi EU a členské státy, odmítá přitom však normativní zásahy Soudního dvora EU do Smluv. /R. Franěk/

Plenární zasedání > Evropský parlament

Od 18. do 21. října se ve Štrasburku konalo plenární zasedání Evropského parlamentu. Mezi hlavní body patřila rozprava o rozhodnutí polského ústavního tribunálu zpochybňující nadřazenost evropského práva, schválení nové zemědělské strategie EU „Od zemědělce k spotřebiteli“, výzva k urychlenému zavádění opatření v oblasti klimatu na celém světě před zasedáním konference OSN o změně klimatu COP26 v Glasgow anebo aktualizace evropského nařízení o roamingu.

V úterý 19. října proběhla rozprava o **rozhodnutí polského ústavního tribunálu ze dne 7. října, zpochybňující nadřazenost evropského práva** za přítomnosti polského premiéra Mateusze Morawieckého a předsedkyně Komise, Ursuly von der Leyenové. Debata probíhala ve vyostřené atmosféře, při které poslanci Evropského parlamentu zpochybnili nezávislost samotného soudu a varovali před návratem polské vlády k totalitě. Zároveň připomněli poslanci přítomnému polskému premiérovi, že všechny unijní země při vstupu do EU dobrovolně souhlasily se společnými pravidly a že mezi polskou ústavou a právním řádem EU rozpor neexistuje. Na obhajobu rozhodnutí polského ústavního tribunálu M. Morawiecki uvedl, že polská ústava je nejvyšším právním aktem v Polsku; stojí nad jakýmkoli jiným právním principem. Prohlásil také, že ústavní soudy v dalších členských státech, včetně Německa, Francie, Dánska, Španělska, Itálie a Rumunska v minulosti vydaly podobná rozhodnutí jako je aktuální rozhodnutí polského soudu. Ve čtvrtek 21. října následně přijali poslanci usnesení, ve kterém vyzvali Komisi, aby k obraně polských občanů využila všechny nástroje, které má k dispozici a aby konečně spustila mechanismus podmíněnosti právního státu. Zároveň požádali poslanci o zahájení řízení pro nesplnění povinnosti a o to, aby Rada jednala v souladu s článkem 7 Smlouvy o EU.

Parlament také ve středu 20. října projednal strategii EU „**Od zemědělce ke spotřebiteli**“ a následně schválili

usnesení obsahující řadu doporučení. Komise představila strategii pro spravedlivé, zdravé a ekologické potravinové systémy v květnu loňského roku a plánuje v souvislosti s ní řadu legislativních návrhů. Podle poslanců je třeba při přípravě legislativy vycházet z vědeckých posouzení dopadů. V přijatém usnesení poslanci zdůraznili, že produkovat udržitelné a zdravé potraviny a být přitom šetrní ke zvířatům je zásadní pro dosažení cílů Zelené dohody pro Evropu. Jedná se mimo jiné o cíle v oblasti klimatu, biologické rozmanitosti, znečištění a veřejného zdraví.

Ve čtvrtek 21. října **přijali také poslanci usnesení k nadcházející konferenci o změně klimatu COP26 v Glasgow**, která začne 31. října. Poslanci v přijatém usnesení vyzvali evropské instituce, aby zajistili, že EU zůstane světovým lídrem v boji s klimatickou změnou a aby klimatický balíček „Fit for 55 v roce 2030“ byl plně v souladu s Pařížskou dohodou. Pro zrychlení tempa přijímání opatření v oblasti klimatu poslanci požadují nahradit pro všechny státy stávající desetiletý plán na pětiletý časový rámec. Všechny přímé i nepřímé dotace na fosilní paliva by měly být postupně do roku 2025 ukončeny. Ostatní státy by podle poslanců měly přijmout podobná opatření. Evropský parlament bude na konferenci mít vlastní delegaci, kterou povede poslanec Pascal Canfin (FR, RE).

Poslanci během svého zasedání stihli projednat ještě mnoho dalších bodů. Mezi nimi bylo prodloužení platnosti nařízení o roamingu o dalších 10 let. Dále přijali usnesení ke kauze Pandora Papers, kde vyzvali k zahájení důkladného šetření jakéhokoli protiprávního jednání, ke kterému došlo v jurisdikci EU. Ve středu 20. října také vyhlásila místopředsedkyně Evropského parlamentu Heidi Hautalová Alexeje Navalného laureátem Sacharovovy ceny Evropského parlamentu za svobodu myšlení za rok 2021. /J. Janek/

Strategie EU Od zemědělce ke spotřebiteli > Evropský parlament

Poslanci Evropského parlamentu během plenárního zasedání diskutovali o strategii EU „Od zemědělce ke spotřebiteli“ a následně schválili usnesení obsahující řadu doporučení. Komise představila strategii pro spravedlivé, zdravé a ekologické potravinové systémy v květnu loňského roku a plánuje v souvislosti s ní řadu legislativních návrhů. Podle poslanců je třeba při přípravě legislativy vycházet z vědeckých posouzení dopadů.

Zajišťování udržitelného, spravedlivého, zdravého a odolného potravinového systému šetrného ke zvířatům je zásadní pro **dosažení cílů Zelené dohody pro Evropu**. Udržitelnost je podle poslanců třeba posílit ve všech fázích potravinového řetězce. Poslanci v přijatém usnesení připomínají, že prvovýrobci jsou v porovnání s ostatními subjekty v potravinovém řetězci znevýhodněni, pokud jde o příjmy a zdůrazňují, že by zejména malí a střední producenti měli získat **spravedlivý podíl na přidané hodnotě potravin**, které jsou produkovány udržitelným způsobem.

Evropský parlament souhlasí, že **výživové označování na přední straně obalu** je klíčovým nástrojem, který má spotřebitelům pomáhat při informovanějším a zdravějším výběru potravin a žádá, aby byla věnována zvláštní pozornost potravinám pro děti a pro zvláštní účely. Evrop-

ský parlament vítá závazek Komise podporovat na celosvětové úrovni postupné **ukončení používání pesticidů**, které již nejsou v EU povoleny, a zajistit, aby se nebezpečné pesticidy nevyvážely do třetích zemí.

Zemědělství a lesnictví hrají důležitou úlohu při **přizpůsobování se změně klimatu** a při jejím zmírňování, proto je dle poslanců důležité monitorovat dopad zemědělství a živočišné výroby na emise skleníkových plynů a využívání půdy. EP též vybízí k přijetí vhodně navržených regulačních opatření a cílů pro emise ze zemědělství a souvisejícího využívání půdy **v rámci balíčku „Fit for 55“**.

Poslanci souhlasí, že je ekologické zemědělství jednou ze silných složek na cestě EU k udržitelnějším potravinovým systémům a vítá ambici Komise rozšířit do roku 2030 ekologicky využívanou zemědělskou půdu v EU. Evropský parlament zdůraznil, že **rozvoj a růst odvětví ekologického zemědělství** musí doprovázet rozvoj trhu a dodavatelského řetězce a opatření, která budou stimulovat poptávku po biopotravinách a zajišťovat důvěru spotřebitelů.

V rozpravě vystoupil také český poslanec M. Hlaváček (RE), který zdůraznil, že „legislativní záměry musí být věrohodné, uskutečnitelné a musí zaručit prosperitu evropského zemědělství a potravinářství.“ /J. Linková/

Schválené rámcové pozice > Rámcové pozice

Rámcová pozice k doporučení Komise ze dne 16. září 2021 o **zajištění ochrany, bezpečnosti a posílení postavení novinářů a dalších pracovníků sdělovacích prostředků v EU** (vypracovalo Ministerstvo vnitra)

Rámcová pozice k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2014/53/EU o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se **dodávání rádiových zařízení na trh - jednotná nabíječka** (vypracovalo Ministerstvo průmyslu a obchodu)

Rámcová pozice k návrhu rozhodnutí o Politickém programu do r. 2030: „**Cesta k digitální dekadě**“ (Digital Decade Policy Programme) (vypracoval Úřad vlády ČR)

Program evropských institucí od 26. října až 1. listopadu > Informace

Rada pro dopravu, telekomunikace a energetiku, 26. října

Jediným tématem jednání budou vysoké ceny energií. Na formálním obědě se bude hovořit o zásobách zemního plynu v EU.

Neformální videokonference ministrů hospodářství a financí, 28. října

Ministři hospodářství a financí budou diskutovat o provádění Nástroje pro oživení a odolnost a vymění si názory na plány pro oživení a odolnost Estonska, Finska a Rumunska. Tyto plány budou následně přijaty písemným postupem.

Klimatická konference COP26, 1. listopadu

Na COP26 strany zhodnotí pokrok v plnění svých závazků s ohledem na cíl Pařížské dohody udržet globální oteplování výrazně pod 2°C a pokračovat v úsilí o omezení na 1,5°C.

Týden v Evropské unii

Týdenní monitoring událostí v EU Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR

Číslo 448, týden od 18. až do 24. října 2021 * Šířeno výhradně v elektronické podobě * Přípravují pracovníci Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR * Editor: David Březina * Kontakt: newsletter@vlada.cz